

Pranešimas spaudai

2017 m. birželio 16 d.

Kristijono Donelaičio pasakėčios – lietuvių literatūros garbė

Lietuvių grožinės literatūros pradininkas ir klasikas Kristijonas Donelaitis daugeliui žinomas kaip poemos „Metai“ autorius. Mažiau kas žino apie jo rašytas pasakėčias, kurių išlikę vos šešios.

Kaip pastebi Donelaičio kūrybos tyrinėtoja dr. Dalia Emilija Dilytė-Staškevičienė, šie talentingo kūrėjo pamokomieji darbai ilgą laiką buvo nepakankamai ištirti, manyta, kad jie savo leksika ir metrika neprilygsta „Metams“. „Tyrimais nustatyta, kad pasakėčių leksika nėra niekuo prastesnė nei „Metų“, eilėdara – puiki, hegzametras – tobulas. Šios pasakėčios daro didelę garbę lietuvių literatūrai,“ – sako mokslininkė.

Pasak jos, XVIII a., kai Donelaitis rašė pasakėčias, buvo įprasta naudoti senus siužetus ir sukurti naujų. Mažosios Lietuvos dainius, tikriausiai, žinojo Europoje pasklidusias senąsias lotynų kalba rašytas pasakėčias, tačiau jomis pasinaudojo ne aklai, o itin kūrybingai. Senąją pasakėčios žanrą jis atnaujino, papildydamas Apšvietos laikų proto aukštinimo, XVIII a. populiariais socialinės luomų nelygybės, katalikybės idėjų motyvais.

„Donelaitis yra vienintelis to meto poetas, kuris rašė pasakėčias hegzametru. Joms būdingi epo bruožai, t. y., veiksmas plaukia lėtai, pasakojimas nuoseklus ir detalus, dialogai neskubūs, –pasakėčių ypatumus atskleidžia D. Dilytė. – Nors daugelyje savo kūrinių Donelaitis panaudojo motyvus iš senųjų, ezopinių pasakėčių, tačiau pasakėčias „Rudikis jomarkininks“ ir „Pasaka apie šūdvalalį“ reikėtų laikyti originaliais jo darbais.“

Dar vienas Donelaičio pasakėčių išskirtinumas – jos ilgesnės nei ankstesnių autorių, tačiau, anot mokslininkės, tai nėra jų nesumenkina.

„Pasakėčios žanras išliko populiarius nuo Antikos laikų ir klestėjo XVIII a. Donelaitis puikiai jautė Europos literatūros pulsą ir gebėjo į jį atsiliepti. Mano tyrimai rodo, jog K. Donelaitis niekuo neatsiliko nuo savo pirmtakų ir amžininkų“, – tvirtina lietuvių literatūros tyrinėtoja.

Dr. Dalia Emilijai Dilytei-Staškevičienei už darbų ciklą „Kristijono Donelaičio tyrimai“ skirta 2016 metų Lietuvos mokslo premija.

Dėl papildomos informacijos prašome kreiptis telefonu +370 692 45332 arba elektroniniu paštu e.griciute@lma.lt